

VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CHĂM LO BOI DƯỠNG THẾ HỆ CÁCH MẠNG CHO ĐỜI SAU TRONG ĐÀO TẠO HỌC VIÊN Ở CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

NGUYỄN TIẾN CÔNG (*)

LÊ QUANG HƯNG (**)

Tóm tắt: Chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là quan điểm xuyên suốt trong tư tưởng Hồ Chí Minh, là vấn đề chiến lược, sách lược của Đảng ta trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trong giai đoạn cách mạng hiện nay, đặc biệt đối với các nhà trường trong Quân đội cần vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau để góp phần xây dựng Quân đội ta “tinh, gọn, mạnh”, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới.

Từ khóa: Chăm lo bồi dưỡng; nhà trường quân đội; tư tưởng Hồ Chí Minh; thế hệ cách mạng.

Abstract: Taking care of nurturing the next generation of revolutionaries is a consistent viewpoint in Ho Chi Minh's thought, a strategic and tactical issue of our Party in the cause of building and defending the Fatherland. Under the existing revolutionary period, especially for military schools, it is necessary to creatively apply Ho Chi Minh's thought on nurturing the next generation of revolutionaries to contribute to building our Army to become "refined, compact, strong", meeting the requirements and tasks under new circumstances.

Keywords: Taking care and nurturing; military schools; Ho Chi Minh's thought; revolutionary generation.

Ngày nhận bài: 15/10/2024

Ngày biên tập: 30/12/2024

Ngày duyệt đăng: 20/01/2025

Trong bản *Di chúc*, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong... Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên”⁽¹⁾. Quán triệt tư tưởng Hồ Chí Minh, trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta luôn quan tâm đến việc chăm lo bồi dưỡng, đào tạo thế hệ trẻ. Đặc biệt, trong giai đoạn cách mạng hiện nay, công tác chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là vấn đề quan trọng và có ý nghĩa chiến lược, nhằm đào tạo, bồi dưỡng thế hệ trẻ đáp ứng với yêu cầu của sự nghiệp xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội ở nước ta.

(*) ThS, (**); Trường Đại học Chính trị

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau

Mục đích chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là nhằm đào tạo những con người mới, cán bộ mới - chủ nhân tương lai của đất nước. Trong bài nói chuyện tại Hội nghị bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo các cấp toàn miền Bắc do Ban Bí thư Trung ương Đảng triệu tập từ ngày 13/3 đến ngày 21/3/1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Muốn xây dựng chủ nghĩa xã hội trước hết cần có con người xã hội chủ nghĩa và có tư tưởng xã hội chủ nghĩa”⁽²⁾. Đó là con người của chế độ xã hội chủ nghĩa, được phát triển toàn diện để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Cán bộ mới là những người có tư cách đạo đức, có năng lực, trình độ để lãnh đạo nhân dân giành độc lập tự do, xây dựng chế độ xã hội chủ nghĩa. Việc chăm lo bồi dưỡng

thế hệ cách mạng cho đời sau có vai trò quyết định tới sự phát triển của cách mạng, đến vận mệnh, tương lai phát triển của quốc gia, dân tộc. Trong Thư gửi các bạn thanh niên ngày 17/8/1947, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Thanh niên là người chủ tương lai của nước nhà. Thật vậy, nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh một phần lớn là do các thanh niên”⁽³⁾.

Để cập đến nội dung chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau, Chủ tịch Hồ Chí Minh xác định phải thực hiện một cách toàn diện, trên mọi mặt. Trước hết là chăm lo bồi dưỡng giác ngộ chính trị, lý tưởng cách mạng cao đẹp. Người yêu cầu phải chăm lo bồi dưỡng truyền thống yêu nước, chủ nghĩa Mác-Lênin và nhiệm vụ của Đảng, của cách mạng. Yêu nước chính là nguồn sức mạnh nội sinh, là động lực để chiến thắng mọi kẻ thù. Truyền thống yêu nước được hình thành, phát triển qua hàng nghìn năm dựng nước và giữ nước đã giúp dân tộc ta chiến thắng mọi kẻ thù xâm lược và giành được nhiều thắng lợi cho đến ngày nay. Đồng thời, chăm lo bồi dưỡng chủ nghĩa Mác-Lênin sẽ giúp thế hệ trẻ tiếp thu tri thức khoa học, hình thành thế giới quan, nhân sinh quan cách mạng; có lý tưởng, tư duy khoa học, đạo đức cách mạng, năng lực sáng tạo trong hoạt động thực tiễn; củng cố niềm tin vững chắc vào sự nghiệp cách mạng, con đường độc lập dân tộc gắn liền chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

Trong buổi nói chuyện tại Trường Đại học Sư phạm Hà Nội (ngày 21/10/1964), Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Nếu không có đạo đức cách mạng thì có tài cũng vô dụng”⁽⁴⁾. Người cho rằng đạo đức là gốc, là nền tảng của cách mạng, trên cơ sở đó thì tài năng của thế hệ trẻ mới được phát huy một cách đầy đủ. Yêu cầu thế hệ trẻ phải có những phẩm chất “trung thành, dũng cảm, khiêm tốn, đấu tranh chống lại thói hư tật xấu”. Bên cạnh đó, Người cũng yêu cầu chăm lo bồi dưỡng về trình độ học vấn và năng lực hoạt động thực tiễn cho thế hệ trẻ. Ngay sau ngày 02/9/1945, Người đã triệu tập phiên họp Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa để thống nhất về những nhiệm vụ cấp bách của Chính phủ, trong đó có nhiệm vụ nâng cao dân trí. Người chỉ ra rằng, thế hệ trẻ phải nâng cao trí tuệ, có kiến thức toàn diện,

sâu sắc trên mọi lĩnh vực để vận dụng có hiệu quả vào công cuộc xây dựng đất nước. Học vấn còn là điều kiện để phát huy dân chủ, nâng cao ý thức và năng lực làm chủ đất nước của thế hệ trẻ. Như vậy thế hệ trẻ mới hiểu biết quyền lợi, bổn phận của mình, có kiến thức để tham gia vào công cuộc xây dựng nước nhà.

Về phương pháp chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh trước hết là nêu gương, đây là phương pháp hiệu quả nhất, là một trong những phương thức lãnh đạo quan trọng, có ý nghĩa rất quan trọng trong việc xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên. Người căn dặn: “Trước mặt quần chúng, không phải ta cứ viết lên trán chữ “cộng sản” mà ta được họ yêu mến. Quần chúng chỉ quý mến những người có tư cách, đạo đức. Muốn hướng dẫn nhân dân, mình phải làm mực thước cho người ta bắt chước”⁽⁵⁾. Vì vậy, những thế hệ đi trước, đặc biệt là cán bộ, đảng viên phải thật gương mẫu để thế hệ trẻ noi theo, phải tạo ra môi trường sống, giao tiếp trong sạch, lành mạnh để hình thành đầy đủ nhân cách cho thế hệ trẻ.

2. Tiếp tục vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau trong đào tạo học viên ở các nhà trường quân đội hiện nay

Với chức năng, nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo, chỉ huy, quản lý, chuyên môn kỹ thuật cho toàn quân, các nhà trường trong Quân đội đã và đang có những đóng góp to lớn và rất quan trọng trong xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ. Trước những thời cơ và thách thức mới của tình hình trong nước và quốc tế, việc quán triệt, thực hiện và vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau trong công tác đào tạo học viên là nhiệm vụ rất quan trọng. Vì vậy, các nhà trường quân đội cần tập trung thực hiện tốt một số nội dung sau:

Một là, đẩy mạnh thực hiện chuẩn hóa mục tiêu, mô hình đào tạo học viên.

Các nhà trường quân đội phải quán triệt sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau; phản ánh rõ quan điểm giáo dục toàn diện của

Đảng; thực hiện nghiêm các nghị quyết, chỉ thị của cấp trên, nhất là Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 24/3/2015 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ giai đoạn 2015-2030; gắn với thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Chỉ thị số 87-CT/QUTW ngày 08/7/2016 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh... với mục tiêu đào tạo đội ngũ cán bộ, sĩ quan quân đội có bản lĩnh chính trị vững vàng, tuyệt đối trung thành với mục tiêu lý tưởng của Đảng, chế độ xã hội chủ nghĩa; có tinh thần trách nhiệm cao trong xây dựng đơn vị, xây dựng Quân đội vững mạnh về chính trị; có trình độ chuyên môn, nghiệp vụ giỏi; có khả năng tư duy, sáng tạo, khả năng tự học, tự nghiên cứu, phát triển trong cuộc sống và trong môi trường quân sự. Đó là những con người thật sự tiêu biểu về phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống; có năng lực trình độ, có tính đảng, tính tổ chức, tính kỷ luật cao; là những tấm gương mẫu mực, là trung tâm đoàn kết trong tập thể, có đủ điều kiện và tín nhiệm trở thành người lãnh đạo, chỉ huy của đơn vị như mong muốn của cố Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng: “Xây dựng hình mẫu thanh niên Quân đội khát vọng đẹp - trách nhiệm cao; học tập tốt - hành động giỏi; đoàn kết tốt - kỷ luật nghiêm, thực sự tiêu biểu cho bản lĩnh, trí tuệ, phẩm chất của thanh niên Việt Nam trong thời đại Hồ Chí Minh”⁽⁶⁾.

Hai là, tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy, tổ chức đảng, chỉ huy các cấp và các tổ chức tại đơn vị trong công tác đào tạo học viên.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: “Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”⁽⁷⁾, do đó cấp ủy, tổ chức đảng và chỉ huy các cấp phải thật sự quan tâm hơn nữa đến sự nghiệp này. Cần nâng cao vai trò tiên phong, gương mẫu của đội ngũ cán bộ, chỉ huy trong đơn vị; chủ động đưa ra những biện pháp, cách thức phù hợp với tình hình thực tiễn, tập trung đáp ứng các nhu cầu thiết yếu và cơ bản cho học viên, tạo mọi điều kiện thuận lợi cho học viên học tập

và rèn luyện. Bên cạnh đó, để công tác đào tạo học viên đạt hiệu quả cao, cần phát huy tính tích cực, chủ động và sáng tạo của các tổ chức như Hội đồng quân nhân, Công đoàn, Hội Phụ nữ, đặc biệt là Đoàn Thanh niên.

Đồng thời, cấp ủy, chỉ huy các cấp phải quan tâm: “Đổi mới chương trình, nội dung đào tạo theo hướng chuẩn hóa, hiện đại hóa, phù hợp với từng đối tượng, cấp học; chú trọng rèn luyện bản lĩnh, phương pháp tác phong chỉ huy, quản lý đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo học viên”⁽⁸⁾. Do vậy, phải tiếp tục đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Hội nghị Trung ương lần thứ tám, khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo; tập trung đào tạo học viên đảm bảo sau khi tốt nghiệp, trên các cương vị công tác nhanh chóng thích nghi với điều kiện thực tiễn đơn vị, tự tin, đảm nhiệm tốt các nhiệm vụ được giao và phát triển lâu dài. Tiếp tục hoàn thiện chương trình đào tạo theo yêu cầu mới, bám sát chuẩn đầu ra của các đối tượng và các tiêu chí đánh giá năng lực thực hành của học viên.

Ba là, phát huy ý thức tự học tập, tự rèn luyện của mỗi học viên.

Cần xây dựng cho học viên động cơ học tập đúng đắn, thường xuyên rèn luyện tinh thần ham học hỏi, cầu tiến bộ, phấn đấu không ngừng. Bên cạnh đó, để phát huy tính tích cực, chủ động tự giáo dục, tự rèn luyện của học viên, cần tạo điều kiện thuận lợi từ cơ sở vật chất, thời gian, đời sống tinh thần; tích cực đưa học viên tham gia các hoạt động thực tiễn; thường xuyên theo dõi, kiểm tra, đánh giá kết quả, định hướng phấn đấu cho học viên. Phải có hình thức khen thưởng, biểu dương, động viên những học viên có tinh thần tích cực, chủ động và hiệu quả trong tự học tập, tự rèn luyện; đồng thời cần phải phê bình những cá nhân có những biểu hiện như suy thoái về tư tưởng chính trị, về đạo đức, tha hóa về nhân cách, thụ động trong tự học tập, tự rèn luyện.

Bốn là, tăng cường xây dựng, phát triển và nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý và giảng viên.

Để đáp ứng nhu cầu của công tác đào tạo học viên hiện nay, đội ngũ cán bộ quản lý và giảng viên phải có năng lực cao, phẩm chất

đạo đức tốt, kiến thức chuyên môn vững vàng. Trọng tâm, cần tập trung vào “chuẩn hóa” đội ngũ cán bộ quản lý và giảng viên, tiến hành đồng bộ cả về tư tưởng, tổ chức, chính sách và tạo nguồn; kết hợp chặt chẽ giữa đào tạo với quy hoạch, bố trí, sử dụng; có phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống tốt, mẫu mực trong lời nói và hành động, gắn bó, tâm huyết với nghề, có trình độ chuyên môn đáp ứng với yêu cầu của sự nghiệp đào tạo học viên. Tạo mọi điều kiện thuận lợi cho đội ngũ cán bộ quản lý và giảng viên công tác; chú trọng bồi dưỡng kiến thức về chuyên môn, nghiệp vụ; về ngoại ngữ, tin học, về việc sử dụng phương tiện kỹ thuật hiện đại, phương pháp nghiên cứu khoa học và những kỹ năng mềm. Đồng thời, thường xuyên rà soát về chất lượng của đội ngũ cán bộ quản lý và giảng viên. Đối với những cán bộ, giảng viên không đủ trình độ, năng lực chuyên môn và nghiệp vụ, sức khỏe không bảo đảm, đặc biệt là thiếu bản lĩnh chính trị và phẩm chất đạo đức cách mạng thì chuyển sang làm công tác khác.

Năm là, tăng cường phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội nhằm tạo môi trường lành mạnh, tích cực trong việc đào tạo học viên.

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là sự nghiệp của toàn dân, đặc biệt trong tình hình hiện nay, một bộ phận học viên vi phạm kỷ luật do tác động từ bên ngoài đã ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng đào tạo trong các nhà trường quân đội. Do đó, cần có sự phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội trong việc đào tạo học viên, để kịp thời nắm bắt về mặt tư tưởng, tâm tư tình cảm, các mối quan hệ xã hội của học viên, góp phần hạn chế những vụ việc đáng tiếc xảy ra đối với học viên. Để thực hiện giải pháp này có hiệu quả, cần đẩy mạnh tuyên truyền về quan điểm, chủ trương, mục đích trong việc đào tạo học viên nhằm hình thành nhân cách, trang bị kiến thức và những kỹ năng cần thiết cho học viên phát triển toàn diện. Bên cạnh đó, mỗi cá nhân, gia đình, nhà trường và xã hội nhận thức rõ và thực hiện tốt nhiệm vụ của mình trong công tác giáo dục học viên; phát huy và thực hiện có hiệu quả những phương pháp chăm

lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau của Chủ tịch Hồ Chí Minh, đó chính là trách nhiệm nêu gương của các thành viên trong gia đình, của đội ngũ cán bộ quản lý và giảng viên tại nhà trường và các cá nhân, tổ chức trong xã hội. Đó cũng là một trong những nhân tố tác động tích cực đến việc đào tạo học viên; đồng thời tổ chức tốt các phong trào thi đua, tạo không khí sôi nổi, phấn khởi, tạo động lực cho học viên phấn đấu, nỗ lực trong học tập, rèn luyện và công tác.

Trước những yêu cầu mới của sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc hiện nay, công tác chăm lo, bồi dưỡng thế hệ trẻ của đất nước nói chung và đối với học viên trong các nhà trường quân đội nói riêng đang là nhiệm vụ chính trị rất quan trọng góp phần to lớn trong công cuộc xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ từng bước hiện đại. Vì vậy, việc quán triệt sâu sắc và vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về chăm lo bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau, có ý nghĩa rất sâu sắc và mang giá trị thời đại, đặc biệt là đối với việc đào tạo học viên ở các nhà trường quân đội hiện nay./.

Ghi chú:

(1), (7) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 15, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.612, tr.612.

(2) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 13, sđd, tr.66.

(3) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 5, sđd, tr.216.

(4) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 14, sđd, tr.400.

(5) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 6, sđd, tr.16.

(6) Nguyễn Phú Trọng, *Bài phát biểu nhân dịp gặp mặt thân mật 80 đại biểu ưu tú về dự Đại hội đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Quân đội lần thứ X (2022-2027)*, xem <http://tapchiquptd.vn>.

(8) Tổng cục Chính trị, *Tài liệu nghiên cứu, học tập, quán triệt Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025*, Nxb Quân đội nhân dân, H.2020, tr.57.